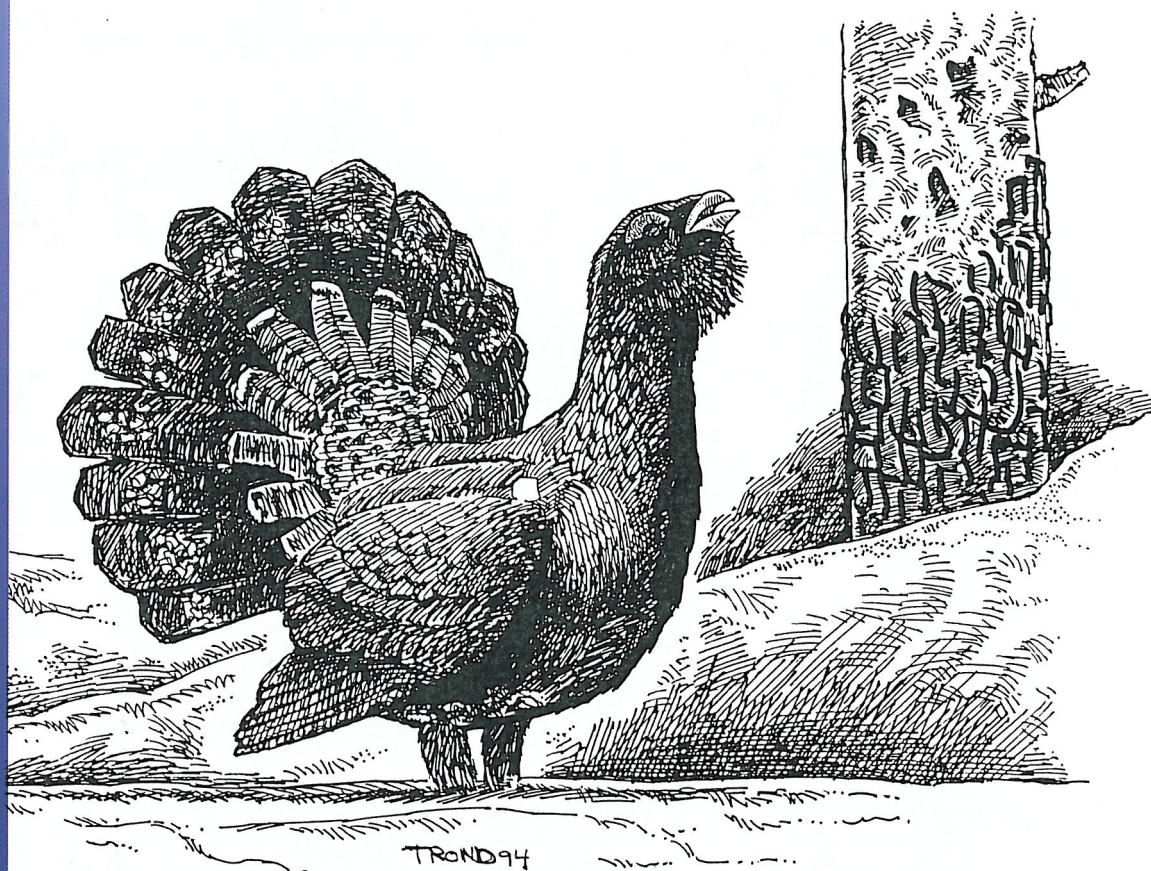

Jostein Sandvik

**Konsekvenser av veibygging og hogst
i Seter seter dalen i Hemne kommune,**

Sør-Trøndelag

Norsk Ornitologisk Forening

Rapport nr. 3 - 1998

NOF RAPPORTSERIE

RAPPORT NR. 3-1998

Jostein Sandvik

Konsekvenser av veibygging og hogst i Seterseterdalen

i Hemne kommune, Sør-Trøndelag

NORSK ORNITOLOGISK FORENING (NOF)

KLÆBU 1998

Jostein Sandvik
Norsk Ornitologisk Forening
Seminarplassen 5
N-7060 Klæbu

© Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu
Redaktør: Ingar Jostein Øien
Forside:
Opplag: 50 eks.
ISSN 0805-4932
ISBN 82-7852-026-7

INNHold

1. INNLEDNING	2
2. OMRÅDEBESKRIVELSE	2
3. MATERIALE OG METODE.....	2
4. RESULTATER	4
4.1 Artssammensetning	5
4.2 Forekomsten av hønefugl	5
4.3 Truede og sårbare arter.....	5
5. STORFUGLENS KRAV TIL LEVEOMRÅDET.....	6
5.1 Storfuglens økologi	6
5.2 Storfuglvennlig hogst	8
6. DISKUSJON.....	9
6.1 Vilthensyn i Seterseterdalen	9
6.2 Hvor mye drivverdig skog?	9
6.3 Bygging av vei.....	9
7. KONKLUSJON	10
8. LITTERATUR.....	10

1. INNLEDNING

Denne rapporten gir en vurdering av eventuelle konsekvenser av veibygging og planlagt skogsdrift i Seterseterdalen i Hemne kommune, Sør-Trøndelag. Utredningen er foretatt på oppdrag fra Hemne kommune, for å framskaffe data og gi en faglig vurdering av konsekvensene på fuglelivet i dalen, spesielt med tanke på forekomsten av hønefugl. Kommunen har bedt om *"en kartfesting av eventuelle nye funn samt en gjennomgang av eksisterende funn som tidligere er registrert"*.

I rapporten er det tatt med en god del informasjon om hvordan skogen må behandles for å ta vare på storfugl spesielt, men også generelle hensyn til det biologiske mangfoldet.

2. OMRÅDEBESKRIVELSE

Seterseterdalen ligger øst i Hemne kommune, som en sidedal til Hammerkleivdalen (63°18'N 9°12'E) (Figur 1). Det totale området for planlagt skogsdrift er på 1625 daa (1,6 km²). Terrenget i dalen er tildels bratt og kupert. Spesielt i øst, med den opptil 170 m høye bergveggen av Sæterfjellet, med rasmark under. Det er en lang rekke sørvendte bergvegger, kløfter og skrenter på denne siden av dalen.

Sentralt i det undersøkte området ligger Setersetervatnet, Inner Setersetervatnet (Litlvatnet) med Aspdalstjønna i sørvest, som en nerve gjennom dalen. Dalen er skogkledd med furu- og løvblandingsskog, ispedd med spredte klynger av gran.

Furu er det dominerende treslaget, men det er overraskende stort innslag av ulike løvtrleslag. På østsiden av dalen er det

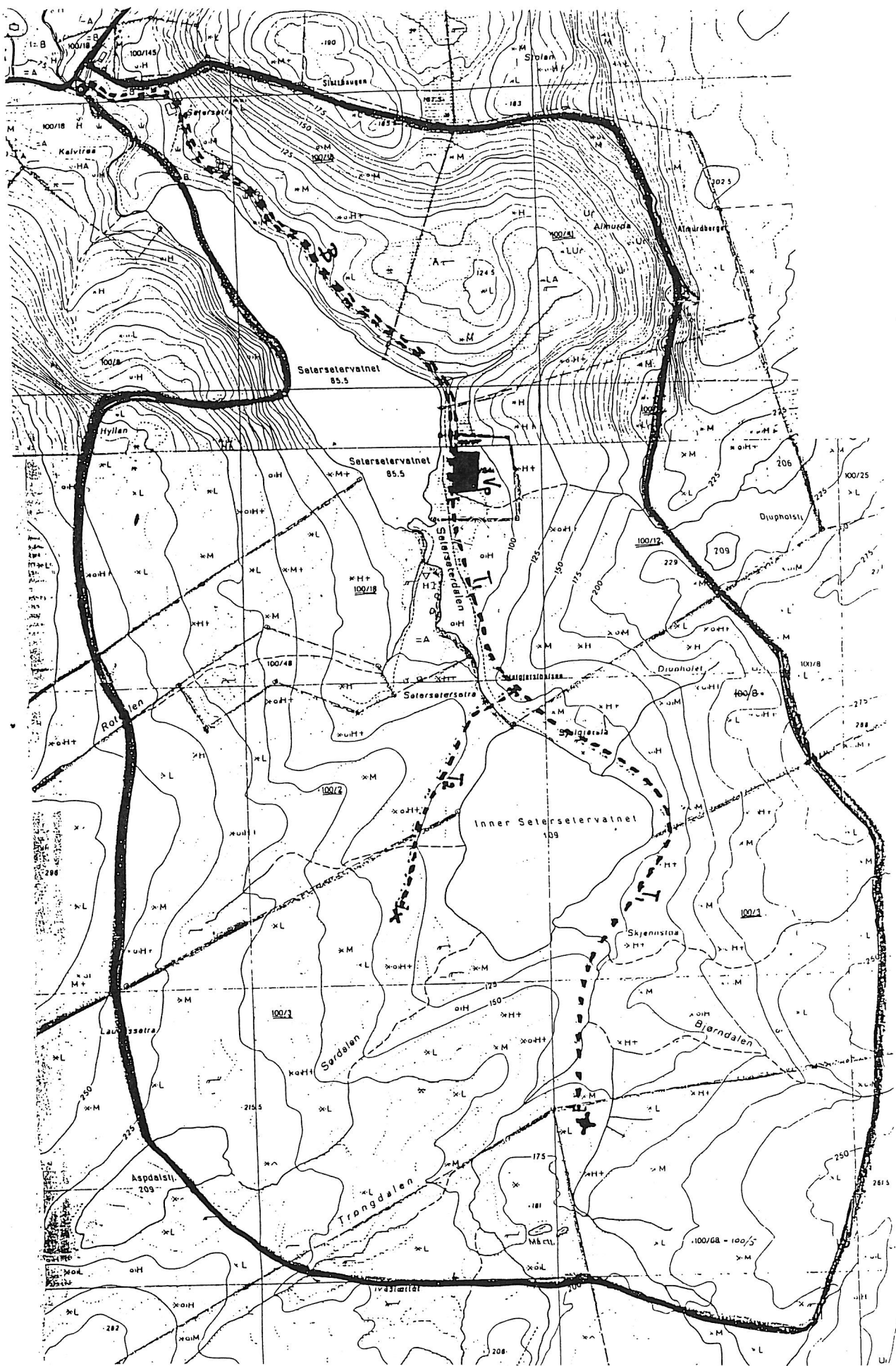
partier med storvokst osp, også helt opp mot toppen av Sæterfjellet. Ellers forekommer mye bjørk, hassel, hegg, rogn, or og trolig også alm (ble ikke registrert på befaringen). Løvtreinnslaget (hovedsakelig bjørk) er også stort på den vestlige siden av dalen, særlig i den bratte lia langs den nordligste delen av Setersetervatnet. Området sør for Inner Setersetervatnet er fattigere med fururabber og småvokst furuskog.

Det er noen myrpartier i den sørlige delen av området, og i sørenden av Setersetervatnet (ved den planlagte lunningsplassen). Dette er likevel av et så begrenset omfang at det er liten tilgang til leveområder for vadefugler i dalen.

3. MATERIALE OG METODE

Det ble foretatt et besøk i området, den 03.-04.06.98, med registrering av fuglefaunaen og en vurdering av området. Værforholdene var dårlige under besøket, + 5 – 10 C⁰ og sammenhengende regnvær. Til tross for dette var sangaktiviteten god på spurvefuglene.

På grunn av det begrensede omfanget av denne undersøkelsen, en dags befaringsområde, ble det ikke foretatt taksering av fuglefaunaen for å framskaffe et relativt mål for bestandstettheten av de ulike artene. En grov indikasjon på forekomst er likevel angitt, som bygger på observasjonsmaterialet fra befaringen og informasjon fra tidligere besøk i området. Opplysninger fra tidligere besøk i området, spesielt tellingene på tiurleiken er foretatt av Jan Ove Brattseth, mens noen supplerende opplysninger er mottatt fra Dagfinn Ness.

Figur 1: Kart over Seterseterdalen med avgrenset driftsområde for hogst (0-grense) og planlagt skogsbilvei (==== B), traktorveier (----- T₁ og T₂) og veltelplass (Vp).

4. RESULTATER

I denne rapporten legges det spesielt vekt på forekomsten av storfugl, men også enkelte andre arter, slik som andre hønsefugler, spetter og truede og sårbare arter. En grundig gjennomgang av forekomsten av alle de registrerte artene blir derfor ikke foretatt, og det ville også vært ufullstendig på det spinkle registreringsgrunnlaget som foreligger.

*Tabell 1: En samlet oversikt over forekomsten av fugler innenfor det planlagte driftsområdet i Seterseterdalen. Tegnforklaring: H= Påvist hekkende, h= trolig hekkefugl, ***= tallrik, **= fåtallig, *= sjelden og sporadisk. Forekomst-symboler i parentes angir forekomster like utenfor området.*

Fugleart	Forekomst
Smålom	(H**)
Gråhegre	**
Brunnakke	(H**)
Stokkand	h***
Krikkand	H**
Toppand	**
Bergand	**
Hønehauk	**
Spurvehauk	**
Fjellvåk	H**
Kongeørn	*
Tårnfalk	H**
Dvergfalk	H**
Jerpe	h**
Lirype	**
Orrfugl	H***
Storfugl	H***
Enkeltbekkasin	**
Rugde	H**
Rødstilk	**
Gluttsnipe	h**
Strandsnipe	H**
Ringdue	h**

Fugleart	Forekomst
Gjøk	h**
Hubro	*
Haukugle	*
Kattugle	H**
Flaggspett	h**
Hvitryggspett	h***?
Dvergspett	h**
Tretåspett	H**
Låvesvale	**
Trepplerke	h***
Linerle	h**
Fossefall	h**
Gjerdsmett	H***
Jernspurv	H**(*)
Rødstrupe	h**
Buskskvett	H**
Ringtrost	h**
Svarttrost	h**
Gråtrost	H***
Måltrost	H***
Rødvingetrost	H***
Gulsanger	h**
Munk	h**
Gransanger	h***
Løvsanger	h***
Fuglekonge	h***
Gråfluesnapper	h***
Svarthvit fluesnapper	H**
Stjertmeis	H**
Løvmeis	H**
Granmeis	h**
Toppmeis	h**
Svartmeis	h**
Blåmeis	h**
Kjøttmeis	H**
Spettmeis	**
Trekryper	h**
Varsker	H*
Nøtteskrike	**
Skjære	h**
Kråke	h**
Ravn	H**
Stær	**
Bokfink	H**
Bjørkefink	h***
Grønnsisik	h***
Gråsisik	h***

4.1 Artssammensetning

En samlet oversikt over fuglefaunaen i området er presentert i Tabell 1. I alt er det kjent 70 arter fra Seterseterdalen, av de 177 fugleartene som totalt er registrert i Hemne kommune (Wingan 1996). Ved en mer langsiktig og grundigere undersøkelse ville antallet blitt høyere. Problemet med en slik kort befarings der kommunen ønsker en kartfesting av eventuelle nye funn til viltkartet, er at truede og sårbare arter ofte krever et mer omfattende registreringsarbeid spredt over tid for å bli påvist.

Den generelle spurvefuglfaunaen i dalen er variert, og med en tilsynelatende stor tetthet. Dette har spesielt sammenheng med det store innslaget av løvtrær, med partier av edelløvskog. I de sør og sørvestlige delene av området var tettheten mindre, noe som har sammenheng med at det her er en fattigere skogtype, småvokst glissen furuskog med innslag av myr.

4.2 Forekomsten av hønefugl

Innenfor planområdet er det registrert både jerpe, lirype, orrfugl og storfugl. Jerpa er kun registrert sporadisk i området, men de fuktige blandingsskogsområdene ved bekkene og omkring vatna er fine jerpebiotoper. Lirypa er kun registrert på høsten og vinteren, da den kan trekke ned i dette området i dårlig vær eller for å beite.

Forekomsten av orrfugl og storfugl er større enn hos de andre hønefuglartene, men svinger noe fra år til år. Begge har både leiker og hekkeplasser innenfor området. For orrfugl ligger det en leik ved Mårtjern, sør i dalen. I tillegg skal det være en orrfuglleik til litt lengre sør, utenfor området. Det foreligger ikke tellinger fra disse leiken, men aktiviteten er hørt fra avstand. Det er ellers funnet orrhøner med både egg og unger i området flere ganger.

Storfugl har en stor leik sørvest i dalen. Den er kontrollert årlig de siste 13 årene, og det er forsøkt å estimere hvor mange

tiurer og røyer som har vært tilstede ved de enkelte besøkene (tabell 2). I tabellen er det kun tatt med besøk foretatt mellom 10. april og 15. mai, og enkelte år er det klart at besøkene ikke er foretatt på de mest optimale tidspunktene (med flest fugler på leiken). I tillegg dekker leiken et stort areal som er vanskelig å holde oversikt over når man ligger i kamuflasje. Av den grunn må disse tall kun betraktes som minimumstall. Dette er trolig også årsaken til at de i 1994 og 1998 ikke ble sett røyer på leiken, da besøkene ikke skjedde i "høne-uka".

Tabell 2: Tellinger på storfuglleiken i Seterseterdalen gjennom de siste 13 årene. Antall tiurer og røyer angir det største registrerte antall hver vår, mens besøkene defineres som overnattinger på leiken i april/mai (pers. medd. Jan Ove Brattseth).

År	Tiurer	Røyer	Besøk
1986	6	6	3
1987	6	7	2
1988	6	10	3
1989	8	23	2
1990	3	3	3
1991	3	2	1
1992	3	7	1
1993	4	3	1
1994	2	0*	1
1995	*	*	0
1996	*	*	0
1997	6*	*	0
1998	8	0*	1

**) Leiken ble kun besøkt på dagtid, og sportegn viste at det var aktivitet på leiken. I 1997 ble det funnet spor etter minimum 6 tiurer pluss noen røyer.*

4.3 Truede og sårbare arter

Det er registrert flere truede og sårbare arter i Seterseterdalen. I første rekke må det trekkes fram at det er en god bestand av spetter. Dette har sammenheng med det rike løvtreinnslaget. Spesielt ospeforekomsten omkring Seterfjellet er av stor betydning.

Spetter er en vanskelig artsgruppe å kartlegg, men ut fra de observasjonene som er gjort og de sportegn som ble funnet, så ble det påvist hekking av tretåspett. I tillegg er det mistanke om hekking både for flaggspett og dvergspett. Hvitryggspett er trolig også hørt i området uten av dette er bekreftet.

Av rovfugler og ugler er det ingen spesielle forekomster. Kattugle hekker i området, og fjellvåk, dvergfalk og tårnfalk hekker i gode smånagerår, men av de mer sjeldne artene er det kun registrert streifindivider.

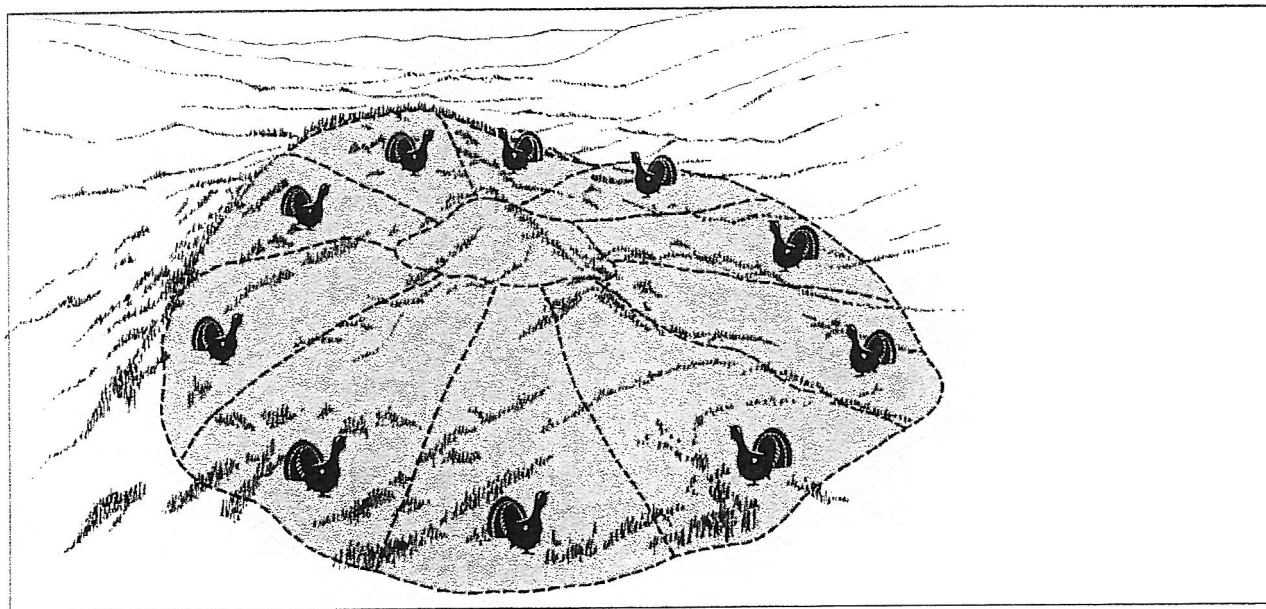
5. STORFUGLENS KRAV TIL LEVEOMRÅDET

Så lenge storfuglen er det viktigste fugleviltet i Seterseterdalen, er det i denne rapporten lagt stor vekt på å gi spesiell informasjon om de kravene denne arten stiller til sitt leveområde.

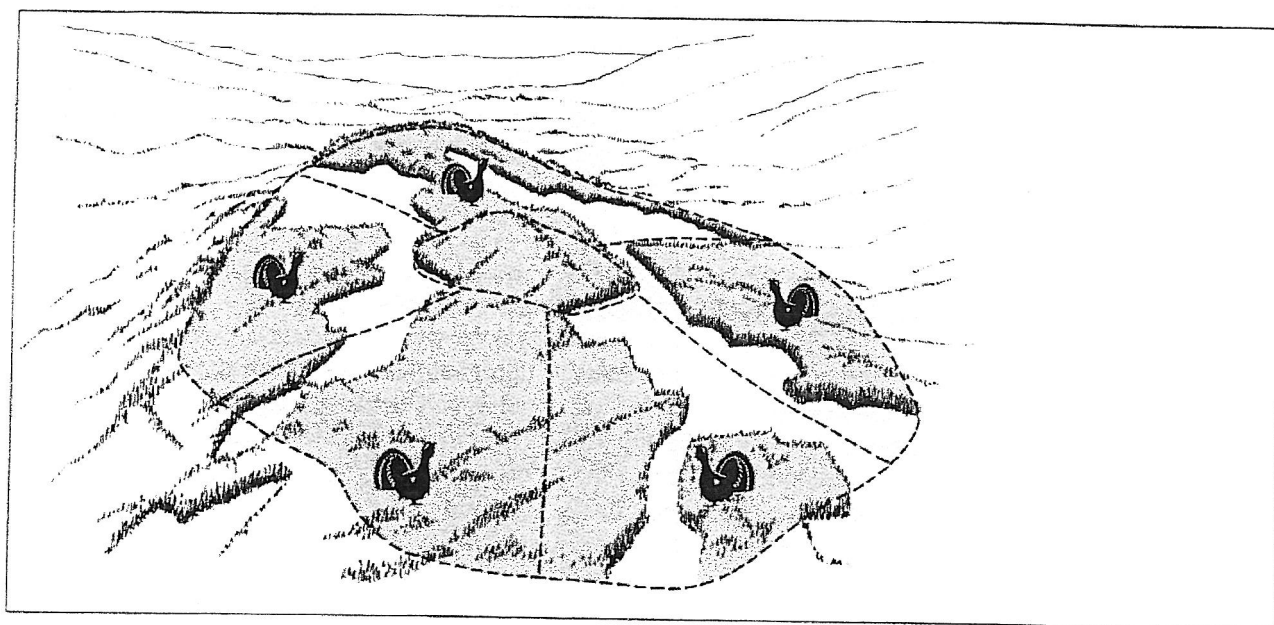
5.1 Storfuglens økologi

Storfuglens parringssystem er som kjent av "leik"-typen, der flere tiurer samles på tradisjonelle leiker i april/mai. Røyene ankommer så leiken i slutten av april og de fleste parrer seg med en sentral tiuren på leiken, i løpet av noen hektiske dager i begynnelsen av mai.

Storfuglleiker består normalt av 3 – 5 tiurer, men opptil 10 – 12 kan forekomme (Pedersen 1991, Rangbru 1996) og det er beskrevet en leik med hele 30 tiurer fra Varaldskogen i Hedmark (Rolstad et al. 1991). Dette er likevel mindre enn for de fleste andre fugleartene med leik-system, slik som orrfugl. I tillegg er det stor avstand mellom de rivaliserende tiurene på leiken, ofte over 50 m der hvert spilleterritorium er på 2 – 30 daa (Pedersen 1991). Dette medfører at tiurleikene dekker store arealer, gjerne 50 – 80 daa (Rolstad et

Figur 1: Teoretisk skisse på hvordan dagområdene i prinsippet ligger omkring sentrum av en tiurleik i sammenhengende eldre skog. I rike områder er dagteritoriene ca 100 daa, og det er plass til mange tiurer på leiken (Hentet fra Rolstad 1989).

Figur 2: Størrelsen på dagområdene øker når andelen eldre skog avtar, og det vil være plass til færre tiurer i områder med mye hogst (Hentet fra Rolstad 1989).

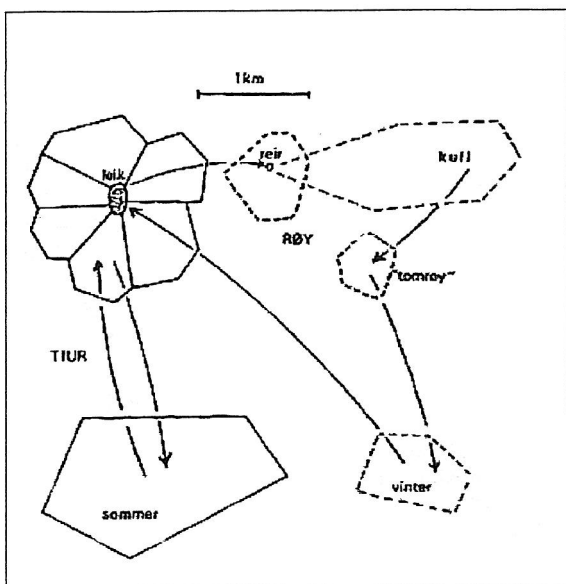
al. 1991). I tillegg til å holde små spilleterritorier på leiken, har de voksne tiurene "dagområder" utenfor selve leiken, hvor de oppholder seg på dagtid om våren. Dagområdene strekker seg som bløtkakestykker opptil 1 km ut fra leiken, og overlapper ikke mellom de ulike tiurene. I sammenhengende eldre skog (gode beiteområder) er dagområdene ned mot 100 daa, og det er plass til mange tiurer på leiken (Fig. 1).

Når andelen eldre skog avtar, vil størrelsen på dagområdene øke, på det meste kan de bli opptil 1000 daa (1 km²). I leikområder der det er foretatt mye hogst vil det derfor være plass til færre tiurer (Fig. 2).

Ett-år gamle og mange 2-år gamle tiurer er ikke-territorielle, og de kan besøke flere naboleiker i løpet av spilltiden. Så lenge dagområdenes utstrekning er ca. 1 km, og det er liten overlapp mellom tiurer fra naboleiker, ligger leikene fordelt i terrenget med en innbyrdes avstand på ca. 2 km. (Wegge & Rolstad 1986).

Om sommeren, høsten og tidlig på vinteren er tiurene ikke-territorielle, og opptrer delvis i små grupper. Fra mars og utover i april samler de gamle tiurene seg (3 år og elder) i dagterritoriene omkring leikene. De unge tiurene blir presset ut til områdene utenfor, mens røyene oppholder seg i området mellom leikene fram til parringstiden ("høneuka").

Etter parring trekker røyene seg tilbake til "hekke-områder" på 200 – 300 daa. Disse kan ligge opptil 6 km fra leiken, og har svært liten overlapp seg imellom. Etter at de 6 – 8 eggen klekker går røyene sammen med kyllingene til egnede beiteområder, ofte med mye blåbærlyng, til slutten av august/begynnelsen av september. Hvis eggene ikke blir tatt eller kyllingene predatert, vil de kyllingløse røyene ("tomrøyer") slå seg sammen i små grupper på 2 – 5 individer, som gjerne holder sammen gjennom høsten og vinteren (Fig. 3) (Rolstad et al. 1991).

Figur 3: Prinsippskisse for storfuglens sesongforflytninger. Nærmere forklaringer i teksten (hentet fra Rolstad et al. 1991).

5.2 Storfuglvennlig hogst

Hvordan hogsten påvirker leik- og leveområdet til storfuglen, har vært et viktig tema for skogeiere i lang tid. Nyere tids forskning har imidlertid gitt verdifull kunnskap om hvordan hogsten bør utføres på og rundt spillplassene.

Mesteparten av året er både tiur og røy knyttet til eldre barskog i hogstklasse IV og V. Årsaken til dette er bl.a. at så store fugler må ha trær med kraftige greiner og skogen må være tilstrekkelig åpen for at de kan fly mellom trærne. Disse kravene er ikke oppfylt i yngre skog, av hogstklasse I, II og III.

Terreng med mindre enn ca. 50 % eldre skog er ikke akseptable dagområder, og tiuren vil forsvinne om hogsten blir mer omfattende. Vil man bevare en livskraftig tiurleik, må man ta hensyn både til selve leikplassen og omkringliggende dagområder. Hvis en tiurleik dør ut, opphører denne tiltrekningskraften og det vil oppstå en lomme med lite fugl. Finnes det store naboleiker, vil dette kunne utjevne effekten noe, men dersom flere naboleiker dør ut, vil det snart oppstå lokale tomrom uten

storfugl. For å opprettholde en livskraftig storfuglbestand, må man behandle skogen på en slik måte at fuglene finner livsbetingelser der.

Hogsten i leikområdene er mulig uten at tiurene forsvinner, men hogstforsøk har vist at det er nødvendig å ta en del forhåndsregler. Det er mulig å foreta smågruppehogster, men disse må spres ut i et mosaikkartet mønster slik at det er mindre enn to trelengder (30 – 50 m) mellom gammelskogbestandene. Det må alltid være mer enn 50 % hogstklasse IV og V. Etter gjennomhogst må det minst stå 40 trær per daa (5 m mellom trærne), og det er viktig å beholde den naturlige sjiktningen. Tiurene liker at det er en veksling mellom åpne og tette partier, slik at det er en fordel at dette varierer. Det må være nok undervegetasjon til at sikten 1 m over bakken ikke blir mer enn ca 70 m. I tillegg må det spares et belte rundt leiken (30 – 50 m bredt) for å redusere innsynet på leiken, og det er viktig at evighetstrær / beitefuruer får stå.

I dagområdene gjelder mange av de samme forhåndsreglene som i leikområdene, men da i et større areal, 500 – 600 m i radius fra leiken (total ca 1 km²). Hogstflatene må spres mest mulig ut i et mosaikkmønster, og åpne flater på over 100 m (7 – 8 daa) må unngås. Naturlig forekommende små graner/furuer må spares, og man må sørge for å opprettholde minst 50 % med eldre skog (over 60 – 70 år). Gammelskogbestander kan imidlertid gjennomhugges ned til 40 trær per daa.

Nærmere detaljer om hvordan dette kan gjøre er å finne i brosjyren *Hogst og skogbehandling av tiurleiker* (Rolstad 1989), og biologisk mangfold i skog (Aanderaa et al. 196).

6. DISKUSJON

I dag er ca. 1 % av all barskog i Sør-Trøndelag vernet etter naturvernloven, og selv med et utvidet barskogsvern i de nærmeste årene vil dette på langt nær være nok til å opprettholde gode bestander av barskogsarter slik som storfugl og orrfugl. Omkring 40 % av barskogen i fylket er nå i hogstklasse 1 – 3, som er for unge stadier på skogen til å tilfredsstille kravene til disse artene (Rangbru 1996). For å bevare de fugle- og dyreartene som er avhengige av gammelskogen, er det derfor nødvendig å gå bort fra bestands-skogbruket, og gjennomføre en landskapsplanlegging der nøkkel-biotoper, kantsoner, evighetstrær osv. blir tatt vare på (se Aanderaa et al. 1996).

6.1 Vilthensyn i Seterseterdalen

Hensynet til storfuglen er et viktig punkt i vurderingen av skogsdriften i Seterseterdalen og følgelig også behovet for vei. Tiurleiken i dalen er den største gjenværende leiken i Hemne kommune, med opptil 8 tiurer og 23 røyer samtidig i løpet av de siste vårene. For å opprettholde denne forekomsten er det avgjørende at storfuglens krav til leveområde blir vektlagt i driftsplanen.

I dette området bruker storfuglene det meste av arealet innenfor 0-linjen (figur 1). Nøkkelområdet er selve tiurleiken i lia ovenfor Setersetersetra, med dagområdene langs åsen og nedover mot vatna. Det er også registrert at enkelte tiurer har sine dagområder i Seterfjellet, ved at de flyr over dalen når de forlater leiken om morgenen. Dette viser at det aller meste av dalen må betraktes som leik- eller dagområder for tiur, og følgelig drives etter disse kriteriene.

I tillegg til hensynet til storfuglen er det nødvendig at det blir tatt hensyn både til andre viltarter, men også til selve landskapet og landskapsbildet. Her

kommer kantsonen omkring vatna og i bekkedalene / langs bekkene i en særstilling, og må spares. Innslaget av store løvtrær, særlig omkring Seterfjellet og Sletthaugen, er viktige å bevare spesielt for spettene.

Et moment i vurderingen av dette prosjektet, som øker behovet for å ta vilthensyn i Seterseterdalen, er at områdene omkring er i stor grad hugget ut med flatehogst.

6.2 Hvor mye drivverdig skog?

I søknaden for bygging av vei er det angitt et totalt volum på hogstmoden skog på 16.200 m³, på et totalt skogareal på 1.625 daa. Dette tilsvarer ca. 10 m³/daa, mens gjennomsnittet for Hemne kommune ligger på ca. 5 m³/daa. Når det i tillegg er et betydelig innslag av løvtrær i dalen, og det vil være nødvendig å ta vilthensyn i driftsplanen, ser vi det som svært viktig at den drivverdige skogen blir taksert for å framskaffe riktige tall, før en avgjørelse om veibygging taes.

6.3 Bygging av vei

Utgangspunktet for denne utredningen har vært planene for bygging av vei innover Setersterdalen. Dalen er i dag vanskelig tilgjengelig med kun en sti på østsiden av vatna. Årsaken til at vurderingen av veien kommer til slutt, er at den må sees i forhold til behovet for transport.

Etter uhell sist vinter er det ingen tvil om at det må bygges vei dersom skogen skal drives. Spørsmålet er heller om det er ønskelig med skogsdrift i området, og eventuelt hvilken standard en veien må ha for ta ut det aktuelle volumet.

Dersom skogen i området skal drives, må det skje ut fra de hensyn som viltet krever (beskrevet tidligere). Hogstvolumet vil derfor bli langt mindre enn angitt i søknaden, og behovet for en skogsbilvei, og følgelig transportgevinsten på denne, vil bli betydelig redusert.

7. KONKLUSJON

En samlet vurdering av viltverdiene i Seterseterdalen indikerer at dette området fungerer som et fristed for "gammelskogsartene". Områder med så liten grad av hogst er det få av i Hemne kommune, slik at vi vil anbefale kommunen at det ikke tillates bygging av vei inn i dalen, og at skogen drives som i dag med enkel plukkhogst.

En alternativ løsning er at det anlegges en traktorvei på østsiden av Setersetervatnet og Inner Setersetervatnet, lagt etter eldre setervei. Driften av skogen må planlegges med utgangspunkt i nødvendige vilthensyn. I dette tilfellet, og særlig dersom kommunen velger å bygge skogsbilvei, vil det være nødvendig med en taksering av den drivverdige skogen, på bakgrunn av en detaljert driftsplan.

8. LITTERATUR

Pedersen, H. Chr. 1991. Hønsefugler. I: Hogstad, O. (red.). Norges dyr, Fugler bind 2, s. 7 – 64.

Rangbru, B. 1997. Framtidig forvaltning av storfugl i Sør-Trøndelag. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Notat 8 s.

Rolstad, J. 1989. Hogst og skogbehandling av tiurleiker. Brosjyre 12 s.

Rolstad, J., Wegge, P. & Gjerde, I. 1991. Kumulativ effekt av habitat fragmentering: Hav har 12 års storfuglforskning på Varaldskogen lært oss? Fauna 44: 90-104.

Wegge, P. & Rolstad, J. 1986. Size and spacing of capercaillie leks in relation to social behavior and habitat. Behav. Ecol. Sociobiol. 19: 401 – 408.

Wingan, R. 1996. Viltet i Hemne kommune. Rapport 92 s. + 2 kart.

Aanderaa, R., Rolstad, J. & Søgner, S.M. 1996. Biologisk mangfold i skog. Norges Skogeierforbund & Landbruksforlaget. 112 s.

Retningslinjer for publisering i NOF Rapportserie

1. Alle undersøkelser og forsknings/utredningsoppdrag som utføres av NOF bør publiseres i denne rapportserien. Slike arbeider skal under ingen omstendigheter publiseres/spres på annen måte uten at dette er klarert med Rapportseriens redaksjon, som består av NOFs fagkonsulent og informasjonskonsulent eller med styret.
2. Forfattere/prosjektledere som planlegger publisering skal allerede ved prosjektets start informere redaksjonen om dette, slik at arbeidet kan planlegges og koordineres.
3. Arbeider som ikke er utført i regi av NOF kan også vurderes publisert i rapportserien såfremt prosjektet/resultatene ligger innenfor NOFs arbeids/interessefelt, og ikke medfører en netto kostnad for NOF.
4. Endelig layout gjøres av redaksjonen, men inndeling av kapitler og oppsett forøvrig skal følge den standard som allerede benyttes i rapportserien.
5. Manuskript til rapport skal sendes på diskett til NOFs fagkonsulent, og redaksjonen har frihet til å foreta såvel faglige som språklige korrigeringer. Korrigeringer skjer i samråd med forfatterne før rapporten trykkes.
6. Trykkingsutgifter og dekning for redaksjonens arbeid blir belastet de enkelte prosjektenes budsjetter.
7. Rapportene skal selges gjennom Norsk Ornitologisk Forening.
8. Hvis disse retningslinjene ikke blir fulgt kan redaksjonen refusere manus for publisering. Forfatterne kan da ikke publisere arbeidet i NOF's navn på annen måte uten at dette er klart med redaksjonen eller evt. styret i NOF.

Det forutsettes at manuskripter, tabeller o.l. som skrives for rapportserien utformes i et rimelig utbredt tekstbehandlingsprogram som om nødvendig lar seg konvertere på vanlig PC eller Macintosh. Det er en fordel om hvert kapittel, hver tabell m.v. lagres som separate filer, og at tabulatorer og innrykk brukes i minst mulig grad (unntatt i tabeller). Mange unødvendige ergrelser vil være spart dersom rapportforfatteren tar kontakt med NOFs informasjonskonsulent før skrivingen tar til, for å avklare detaljer mht. innskriving, kapittelinnndeling m.v..

Legg også ved utskrift på papir av samtlige filer slik at brukte spesialtegn o.l. som ikke lar seg konvertere kan rettes opp manuelt. For diagrammer legges også ved en egen papirutskrift med grunnverdiene påført, i tilfelle redaksjonen finner det nødvendig å lage figuren i et tilgjengelig grafikkprogram.

NOF Rapportserie — tidligere rapporter

1994

1-1994	Prosjekt dverggås. Årsrapport 1994.....	kr. 50,-
2-1994	Seabird Censuses on Novaya Zemlya 1994. Working Report.....	kr. 50,-
3-1994	Fauna at Troynoy and Influence of Polar Stations on Nature Reserve.....	kr. 50,-
4-1994	Ornithological Registrations in the Uboynaya Area.....	kr. 50,-

1995

1-1995	Tranebestandens utvikling og status i Norge.....	kr. 50,-
2-1995	Åkerriksa i Norge 1995. Bestandsstatus og tiltaksplan.....	kr. 50,-
3-1995	Seabird Censuses on Novaya Zemlya 1995.....	kr. 50,-
4-1995	The Lesser White-fronted Goose Monitoring Programme.....	kr. 50,-
5-1995	Status for verneverdige våtmarker i Norge.....	kr. 50,-

1996

1-1996	Bestandsforhold og bruk av nøkkelbiotoper hos norske låvesvaler 1995...	kr. 50,-
2-1996	Åkerriksa i Rogaland 1995. Bestandsstatus og tiltaksplan.....	kr. 50,-
3-1996	Effekter av militære skytefelt på fuglelivet. En litteraturstudie.....	kr. 50,-
4-1996	Norsk Hekkefugltaksering. Årsrapport 1995.....	kr. 50,-
5-1996	Truete fuglearter i Norge.....	kr. 100,-
6-1996	Åkerriksa i Norge 1996 — bestandsstatus og tiltaksplan.....	kr. 50,-
7-1996	The Lesser White-fronted Goose Monitoring Programme — Annual Report 1996.....	kr. 50,-
8-1996	Spetteundersøkelser ved Vinjefjorden.....	kr. 50,-

1997

1-1997	Seabird Censuses on Novaya Zemlya 1996.....	kr. 50,-
2-1997	Bestandsovervåking av spurvefugler ved hjelp av standardisert fangst....	kr. 50,-
3-1997	Norsk Hekkefugltaksering. Årsrapport 1996.....	kr. 50,-
4-1997	Ornitologiske registreringer på Store Altsula, Nordkapp kommune.....	kr. 25,-
5-1997	The Lesser White-fronted Goose Monitoring Programme — Annual Report 1997.....	kr. 50,-
6-1997	Prosjekt Åkerrikse — årsrapport 1997.....	kr. 50,-
7-1997	Kartlegging av hvitryggspett i Trøndelag 1997.....	kr. 50,-
8-1997	Ornitologiske registreringer i den foreslåtte Roltdalen nasjonalpark.....	kr. 25,-
9-1997	Fugletakseringer i verneområder i Sør-Trøndelag 1996.....	kr. 25,-
10-1997	Fugletakseringer i verneområder i Sør-Trøndelag 1997.....	kr. 25,-

1998

1-1998	Norsk Hekkefugltaksering. Årsrapport for 1997.....	kr. 50,-
--------	--	----------

Alle rapporter kan kjøpes fra NOF, Seminarplassen 5, 7060 Klæbu.